

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/135/99

OPINIE O PRACY POLICJI I STOSOWANIU ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

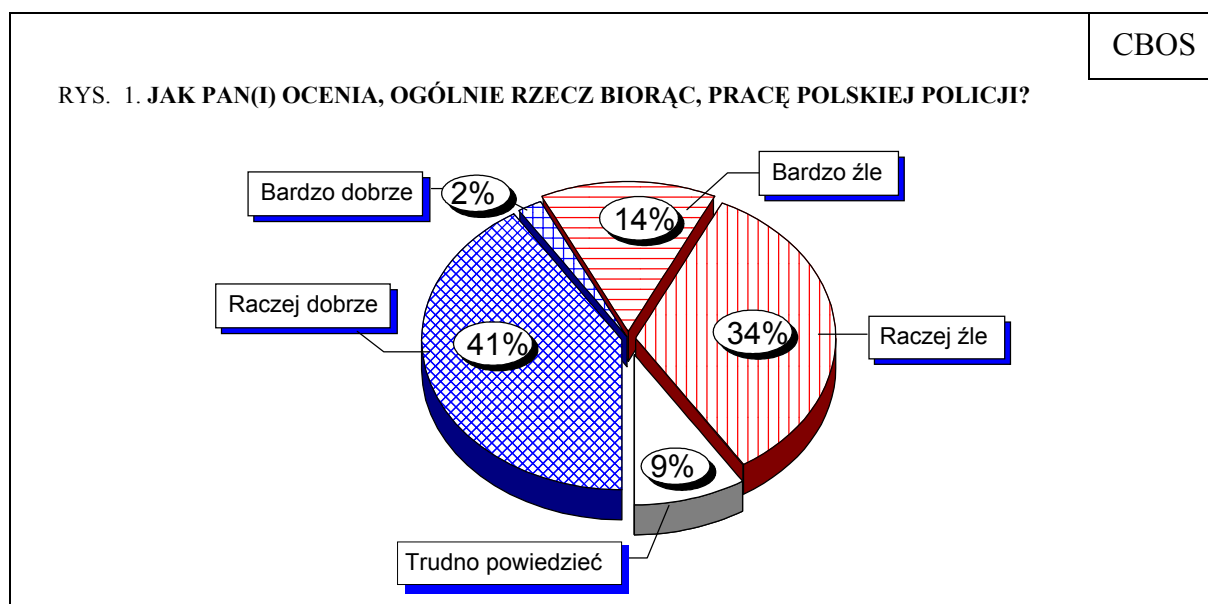
- Opinie o pracy policji są podzielone. Ocen pozytywnych (43%) jest nieznacznie mniej niż negatywnych (48%), a co jedenasty badany nie ma wyrobionego zdania na ten temat.
- Zdecydowana większość (78%) ankietowanych uważa, że policjanci często są bezradni wobec przestępców, natomiast przeciwną opinię wyraża 12% respondentów. Głównych przyczyn bezradności policji badani upatrują w ograniczeniach prawnych, wadach systemu prawnego (zwłaszcza jego liberalizmie), a także w złym wyposażeniu i słabym wyszkoleniu policjantów.
- Zdaniem ponad połowy (58%) badanych, policjantom zdarza się przekraczać swoje uprawnienia, lecz są to przypadki sporadyczne. Niespełna jedna piąta (18%) ankietowanych uważa, że policjanci często postępują w sposób niedozwolony, jedynie 4% jest zdania, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają.
- Nieco ponad połowa (53%) badanych sądzi, że użycie przez policję podczas demonstracji **armatek wodnych i gazu łzawiącego** jest dopuszczalne, zarówno wówczas, gdy zagrożone jest zdrowie lub życie ludzkie, jak i wtedy, kiedy demonstranci dopuszczają się aktów wandalizmu, niszczą mienie. W znacznie mniejszym stopniu ankietowani akceptują **strzelanie przez policję gumowymi kulami**. Największa grupa (38%) respondentów sądzi, że można stosować tego rodzaju środki jedynie w przypadku zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, 22% badanych dopuszcza użycie broni naładowanej pociskami niepenetrującymi również wtedy, gdy mają miejsce akty wandalizmu, a 35% uważa, że stosowanie tego środka wobec demonstrantów jest niedopuszczalne.

Dwunastego sierpnia '99 w Olsztynie policja użyła, wbrew rozkazowi komendanta wojewódzkiego, broni palnej naładowanej gumowymi kulami w celu usunięcia rolników okupujących budynki Urzędu Wojewódzkiego. Tydzień później, w Bartoszycach w woj. warmińsko-mazurskim, interweniujący policjanci użyli pałek, gazów i armatek wodnych w celu udrożnienia drogi zablokowanej przez protestujących rolników, a następnie strzelali gumową amunicją w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia interweniujących. Wydarzenia te miały miejsce po realizacji naszego sondażu¹, ale trzeba przypomnieć, że wcześniej duże kontrowersje wzbudziło użycie siły przez policję wobec demonstrujących w Warszawie pracowników radomskiego „Łucznika”, kiedy gumową kulą został ciężko ranny jeden z dziennikarzy. W mediach toczyły się dyskusje o dopuszczalności użycia różnego rodzaju sposobów przywracania porządku, a także o pracy policji w ogóle. Poprosiliśmy badanych o wyrażenie opinii na temat działalności policji i stosowanych przez nią metod.

OCENA PRACY POLICJI

Nie najlepiej oceniamy polską policję. Negatywne oceny jej pracy nieznacznie przeważają nad pozytywnymi. Zwraca uwagę fakt, że grupa badanych mających bardzo złe zdanie o działalności policji (14%) jest znacznie liczniejsza od odsetka osób wypowiadających się o niej bardzo dobrze (2%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (110), 7-13 lipca '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1055).

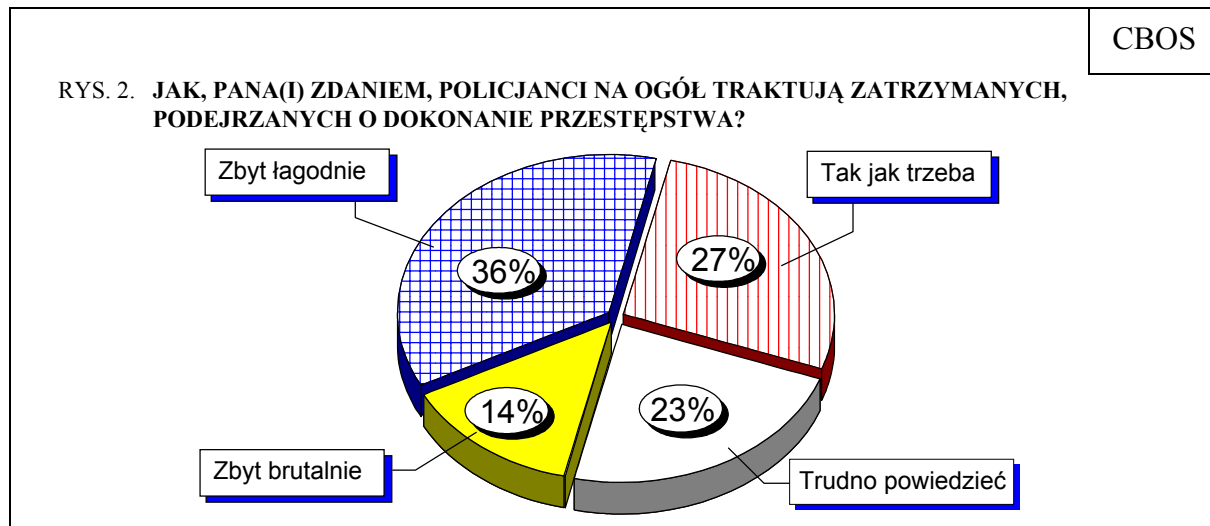
Pracę policji źle oceniają przede wszystkim mieszkańcy największych miast: jedynie 31% respondentów z tej grupy wystawia policji oceny pozytywne. Skądinąd wiadomo, że właśnie mieszkańcy wielkich miast najgorzej oceniają stan bezpieczeństwa w miejscu swego zamieszkania². Wydaje się, że poczucie braku bezpieczeństwa w najbliższej okolicy źle wpływa na opinie o instytucji, której zadaniem jest ochrona porządku publicznego. Relatywnie bardziej krytyczni wobec sił policyjnych są respondenci lepiej wykształceni.

Społeczeństwo polskie jest stosunkowo restrykcyjne. Według wcześniejszych badań³, najczęściej wymieniane przez ankietowanych utrudnienia w walce z przestępczością to: zbyt łagodne prawo, pobłażliwość sądów wobec przestępców i zbyt łagodne warunki odbywania kary w więzieniu, natomiast ograniczenie przestępczości można by uzyskać - zdaniem badanych - przede wszystkim przez surowsze wyroki dla przestępców i zaostrzenie warunków odbywania kary. Wyniki lipcowego sondażu potwierdzają tezę, że przyczyn wzrostu przestępczości Polacy upatrują w zbyt łagodności policji i prawa. Największy odsetek badanych (36%) jest zdania, że policjanci na ogół zbyt łagodnie traktują podejrzanych

² Zob. komunikat CBOS „Czy w Polsce żyje się bezpiecznie?”, kwiecień '99.

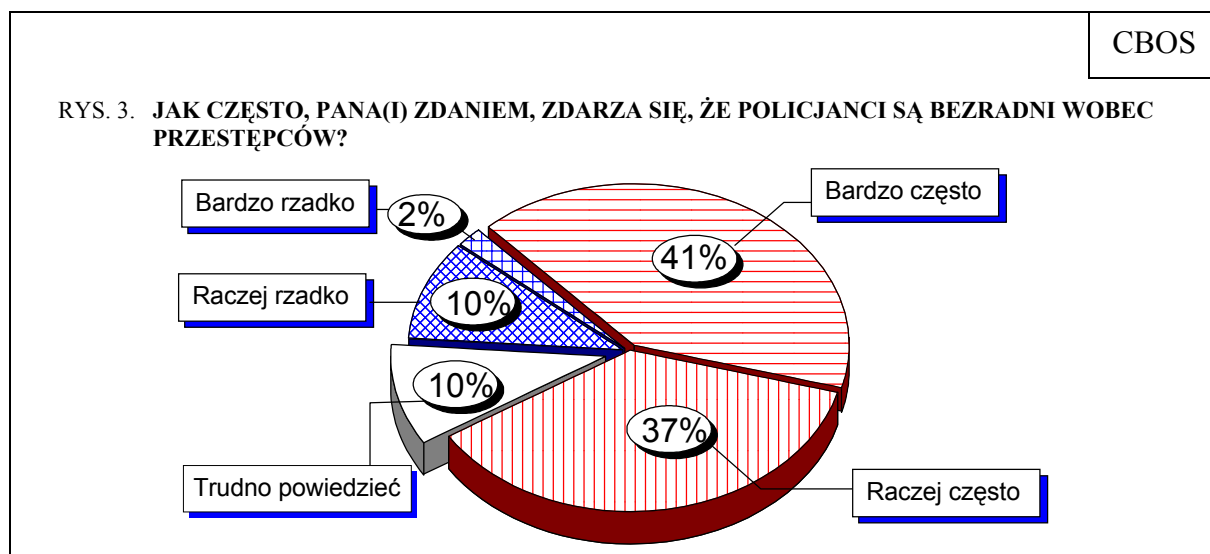
³ Por. komunikat CBOS „Opinie o funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości i walce z przestępczością”, sierpień '99.

o dokonanie przestępstwa. O ponad połowę mniejsza grupa (14%) uważa, że zatrzymani traktowani są zbyt brutalnie, a jedna czwarta ankietowanych sądzi, że z osobami tymczasowo aresztowanymi policjanci obchodzą się tak jak trzeba.

PRZYCZYNY BEZRADNOŚCI POLICJI WOBEC PRZESTĘPCÓW

Policjanci często postrzegani są nie tylko jako zbyt łagodni, lecz również bezradni. Uważa tak blisko cztery piąte badanych (78%), podczas gdy przeciwną opinię wyraża grupa zdecydowanie mniej liczna. Aż dwie piąte respondentów jest zdania, że policjanci są bardzo często bezradni wobec przestępców.

W opinii respondentów istnieje związek między brutalnością postępowania policjantów a ich skutecznością. Wśród badanych sądzących, że policjanci często nie mogą sobie poradzić z przestępcami, największą grupę stanowią osoby domagające się większej surowości w traktowaniu podejrzanych. Respondenci, według których przypadki bezradności policjantów należą do rzadkości, najczęściej sądzą, że policjanci traktują zatrzymanych tak jak należy.

Tabela 1

Jak, Pana(i) zdaniem, policjanci na ogół traktują zatrzymanych, podejrzanych o dokonanie przestępstwa?	Jak często, Pana(i) zdaniem, zdarza się, że policjanci są bezradni wobec przestępców?	
	Często	Rzadko
	w procentach	
Zbyt łagodnie	41	20
Tak jak trzeba	25	47
Zbyt brutalnie	14	19

Pominięto „trudno powiedzieć”.

Wobec niemal powszechnego przekonania o bezradności policji postanowiliśmy się przekonać, jakie - zdaniem badanych - są tego przyczyny. Ankietowani odpowiadając na pytanie otwarte sami i bez żadnych sugestii formułowali odpowiedzi, które następnie pogrupowaliśmy w kategorii.

W wypowiedziach respondentów pojawiają się dwie główne grupy przyczyn bezradności policjantów wobec przestępców. Pierwsza to wady polskiego systemu prawnego: w tym kontekście któryś z jego aspektów wymieniło ogółem 54% ankietowanych. Druga grupa przyczyn wiąże się z niewłaściwym funkcjonowaniem sił policyjnych. Blisko połowa (45%) badanych uważa, że powodem nieradzenia sobie z przestępcami jest złe wyposażenie policji, słabe jej wykszolenie, braki kadrowe. Nieliczni (6%) upatrują przyczyn istniejącego stanu rzeczy w wysokich kwalifikacjach przestępców bądź ich brutalności.

Jakie są główne przyczyny bezradności policjantów wobec przestępców?

ODPOWIEDZI ODNOSZĄCE SIĘ DO PRAWA I SYSTEMU PRAWNEGO

Prawo ogranicza policję, niedostateczne uprawnienia policji, **ograniczenie użycia broni przez policję**, ograniczenie stosowania przemocy, siły, „policjanci boją się używać broni” 25%

Złe prawo (ogólnie), niewłaściwe przepisy, zły system prawny 21%

Łagodne, liberalne prawo, niskie kary 10%

Prawo korzystne dla przestępców, „bandyci mają większe prawa niż policja” 6%

Zła praca sądów i prokuratury, „policjanci łapią przestępców, a sędziowie ich wypuszczają”, opieszałość wymiaru sprawiedliwości 5%

Slabe, nieprzestrzegane prawo 1%

Przepisy pozwalające na posiadanie broni, za dużo zezwoleń na broń 1%

ODPOWIEDZI ODNOSZĄCE SIĘ DO DZIAŁALNOŚCI POLICJI

Złe wyposażenie policji, słaby sprzęt, brak szybkich samochodów, nowoczesnej broni 20%

Slabe wykszolenie, złe przygotowanie policjantów; **niekompetencja**, lenistwo, niechęć do pracy, „nie wiedzą, co robić”, „nie chce im się”; **przypadkowy nabór**, niski poziom kultury policjantów, „w policji są niewłaściwi ludzie” 14%

Braki kadrowe policji, mała liczba policjantów; **niskie płace** w policji; **brak środków finansowych** na pracę policji 14%

Strach przed przestępcami, obawy o osobiste bezpieczeństwo policjantów 9%

Korupcja, współpraca policji z przestępcami, powiązania z mafią 4%

Brak pomocy ludności, brak społecznego wsparcia; **brak autorytetu**, szacunku dla policji 2%

ODPOWIEDZI OPISUJĄCE PRZESTĘPCÓW

Wysokie kwalifikacje przestępców, dobre wyposażenie i organizacja przestępców, przestępcy są uzbrojeni i sprawnie działają, są sprytni 5%

Brutalność, bezwzględność przestępców 2%

Inne 3%

Trudno powiedzieć 14%

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymienić kilka przyczyn.

Spośród wymienianych przez respondentów wad systemu prawnego, które utrudniają pracę policji, najczęściej wskazywano na ograniczenia, przepisy, których musi ona przestrzegać. Jedna czwarta ankietowanych uważa, że policja „za mało może”. Mieszczą się tu zarówno ogólne stwierdzenia („prawo ogranicza policję”), jak i wypowiedzi bardziej szczegółowe, zawierające krytykę narzuconych funkcjonariuszom ograniczeń w stosowaniu przemocy, a konkretnie - broni palnej.

Okolo jednej piątej badanych ogólnikowo obarcza system prawny odpowiedzialnością za bezradność policji w walce z przestępczością. Warto zwrócić uwagę, że odpowiedzi zarzucające systemowi prawnemu zbyt dużą łagodność (10%) są dziesięciokrotnie liczniejsze, niż te, w których za przyczynę bezradności policji uważa się fakt, że prawo nie jest przestrzegane. Potwierdza to postawioną wcześniej tezę o społecznym oczekiwaniu większej restrykcyjności w prawodawstwie.

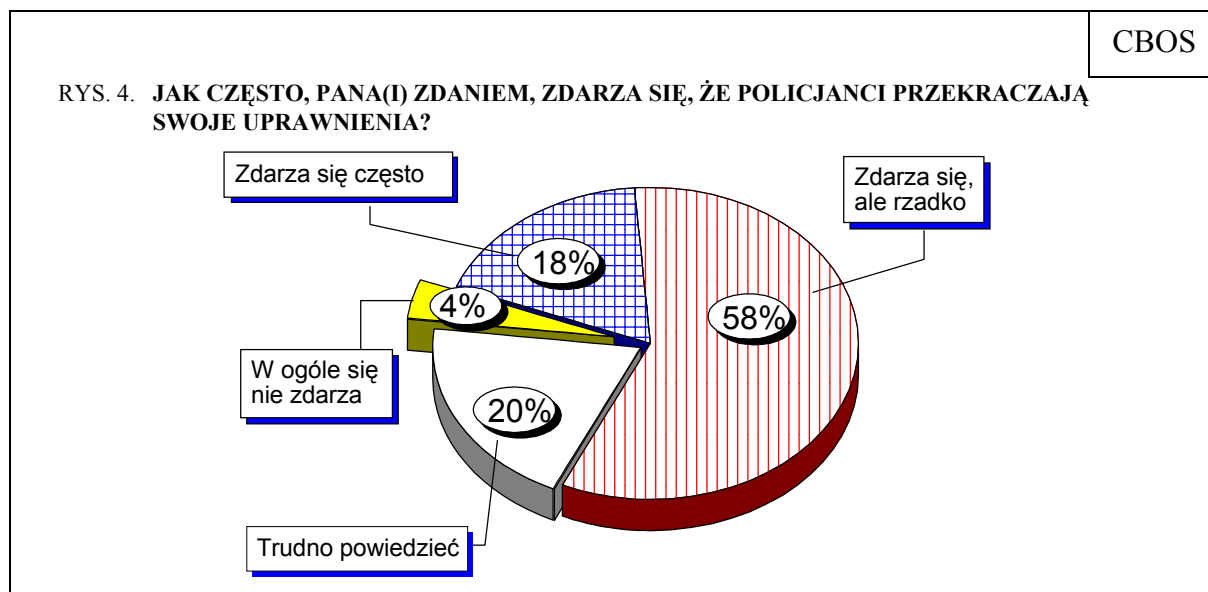
Ci ankietowani, którzy bezradność policji wyjaśniają przyczynami związanymi z jej funkcjonowaniem, najczęściej zwracają uwagę na trzy grupy zagadnień. Pierwsza to niedostateczne środki materialne policji. Co piąty respondent wymienia złe wyposażenie policjantów (brak nowoczesnego sprzętu, nowoczesnej broni itp.) jako jeden z podstawowych powodów jej bezradności. Nieco mniej liczna grupa badanych (14%) zwraca uwagę na braki kadrowe sił policyjnych, niskie płace czy ogólnie niedofinansowanie tej instytucji.

Druga grupa przyczyn to niedostateczne przygotowanie policjantów. Co siódmy badany uważa, że policjanci są słabo przygotowani do swojej pracy, niekompetentni, leniwi, a rekrutacja do policji jest przypadkowa.

Licząca się grupa ankietowanych (9%) zwraca uwagę na takie przeszkody w pracy policjantów, jak strach przed przestępcami i obawy o osobiste bezpieczeństwo. Dopelnieniem tej grupy wypowiedzi są, wyrażone przez 6% badanych, obawy związane z wysokimi kwalifikacjami przestępców i ich brutalnością.

CZY POLICJANCI PRZEKRACZAJĄ SWOJE UPRAWNIENIA?

W opinii Polaków działania nieusankcjonowane prawnie zdarzają się policjantom, lecz nie są powszechne. Ponad połowa respondentów twierdzi, że policjanci rzadko przekraczają swoje uprawnienia, niemal jedna piąta zaś sądzi, że takie przypadki często mają miejsce.

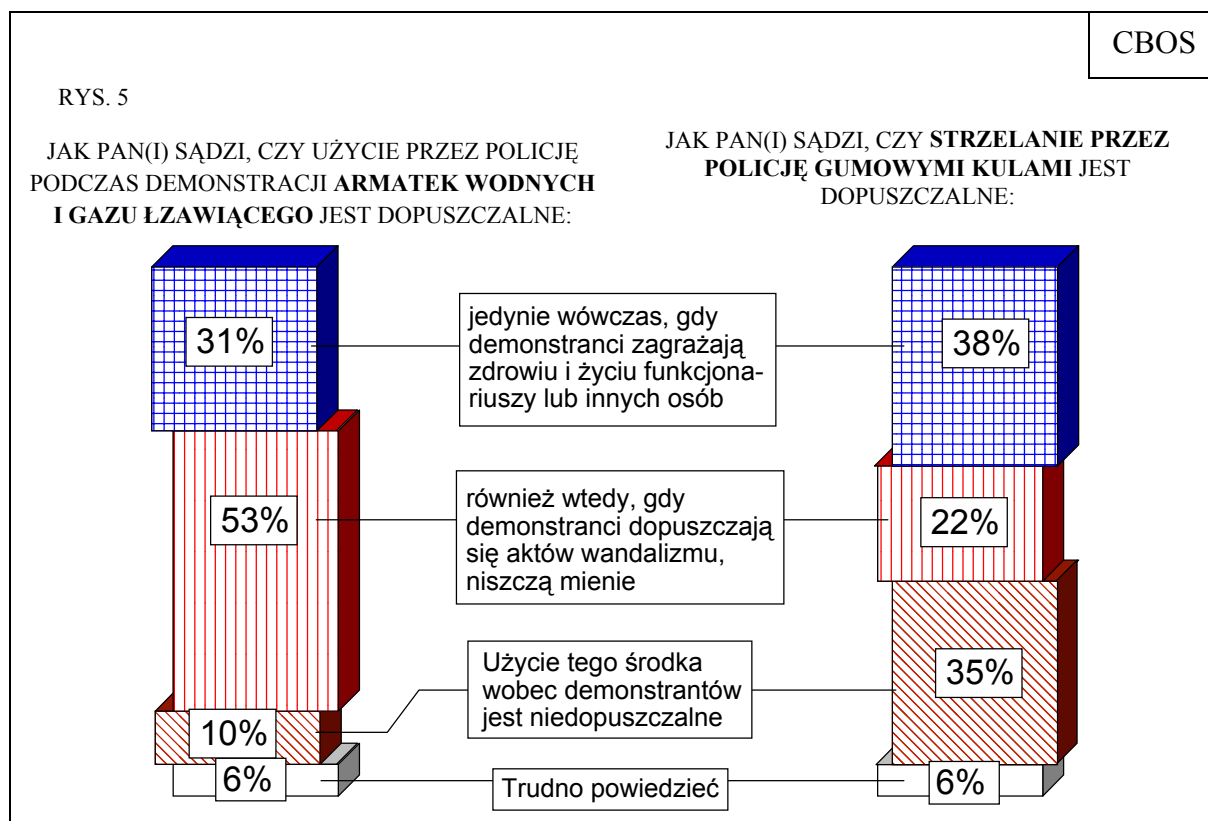
Dobre oceny pracy służb policyjnych sprzyjają, co oczywiste, przekonaniu, że policjanci jedynie sporadycznie przekraczają przysługujące im uprawnienia. Zdecydowana większość respondentów dobrze oceniających pracę policji uważa, że zdarza się to rzadko. Wśród badanych, którzy mają złe zdanie o pracy tej instytucji, taka opinia również dominuje, lecz mniej wyraźnie.

Tabela 2

Jak często, Pana(i) zdaniem, zdarza się, że policjanci przekraczają swoje uprawnienia?	Jak Pan(i) ocenia, ogólnie rzecz biorąc, pracę policji?	
	Dobrze	Źle
	w procentach	
Zdarza się często	10	26
Zdarza się, ale rzadko	70	53
W ogóle się nie zdarza	4	4
Trudno powiedzieć	16	17

STOSOWANIE ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO WOBEC DEMONSTRANTÓW

Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 września '90 określające zasady użycia środków przymusu bezpośredniego stanowi, że pałek, gazu i armatek wodnych policja może używać przy: odpieraniu czynnej napaści, pokonywaniu czynnego i biernego oporu, przeciwdziałaniu niszczeniu mienia. Szczegółowo nie są określone sytuacje, w których można użyć kul niepenetrujących - gumowych.

Jeżeli chodzi o używanie armatek wodnych i gazu łzawiącego, odczucia społeczne są zasadniczo zgodne z istniejącymi przepisami. Ponad połowa (53%) badanych uważa, że tego rodzaju metody można stosować nie tylko wtedy, kiedy zagrożone jest zdrowie i życie funkcjonariuszy lub innych osób, lecz również wówczas, gdy demonstranci dopuszczają się aktów wandalizmu, niszczą mienie. Mniej niż co trzeci ankietowany (31%) sądzi, że jedynym uzasadnieniem stosowania takich środków jest zagrożenie zdrowia lub życia ludzkiego, co dziesiąty zaś uważa, iż użycie ich wobec demonstrantów jest niedopuszczalne.

Zakres akceptacji użycia broni naładowanej gumową amunicją jest znacznie węższy. Największa grupa respondentów (38%) aprobuje strzelanie gumowymi kulami jedynie w sytuacji, gdy zagrożone jest zdrowie lub życie ludzkie, jedna trzecia zaś w ogóle sprzeciwia się takim metodom. Dla nieco ponad jednej piątej ankietowanych wystarczającym uzasadnieniem użycia broni są akty wandalizmu.

★

★

★

Opinie polskiego społeczeństwa na temat pracy policji są podzielone: oceny złe jedynie nieznacznie przeważają nad dobrymi. Odmiennie przedstawiają się oceny skuteczności sił policyjnych. Wyrażna większość badanych uważa, że policjanci często są bezradni wobec przestępców. Przyczyn tego stanu rzeczy ankietowani upatrują przede wszystkim w złym systemie prawnym ograniczającym działania policji oraz w niedostatecznym finansowaniu tej instytucji.

Respondenci wyraźnie różnicują stosowane przez policję środki przymusu bezpośredniego - używanie gazu czy wody nie wzbudza takich kontrowersji jak strzelanie, nawet jeśli używane są przy tym pociski niepenetrujące. Wydaje się, że użycie broni palnej wciąż postrzegane jest jako sytuacja, gdy „władza strzela do robotników”.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) ocenia, ogólnie rzecz biorąc, pracę polskiej policji? (%)

	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	41	34	14	10	1055
Płeć						
Mężczyźni	2	41	32	17	8	500
Kobiety	1	42	35	11	11	555
Wiek						
18-24 lat	2	43	36	15	4	151
25-34	2	42	33	15	10	186
35-44	1	45	35	15	5	192
45-54	1	45	32	12	9	227
55-64	2	34	38	15	12	127
65 lat i więcej	3	37	31	12	18	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	44	31	12	11	396
Miasto do 20 tys.	2	48	26	15	9	134
20 - 100 tys.	2	40	38	13	8	210
101 - 500 tys.	2	42	31	14	11	184
501 tys.i więcej mieszk.	2	29	45	18	7	129
Wykształcenie						
Podstawowe	2	41	26	16	16	306
Zasadnicze zawodowe	2	48	28	14	8	286
Średnie	2	39	41	12	7	368
Wyższe	1	35	46	14	4	95
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	1	30	44	22	2	76
Prac.umysł.niż.szczebła	0	42	41	10	7	96
Pracownicy fiz.- umysł.	0	46	30	15	9	78
Robotnicy wykwalifikowani	3	45	28	14	11	124
Robotnicy niewykwalifik.	0	43	33	17	7	45
Rolnicy	0	43	37	14	7	48
Pracujący na własny rach.	3	40	39	12	5	48
Bierni zawodowo						
Renciści	1	39	33	14	13	130
Emeryci	3	40	30	11	16	184
Uczniowie i studenci	0	48	40	12	0	56
Bezrobotni	2	42	31	17	8	114
Gospodynie domowe i inni	3	47	26	9	14	53
Pracuje w:						
sferze budżetowej	0	49	34	10	7	102
sekt. państw., publicznym	2	44	35	14	4	106
sp. wiaśc. prywat. i państwa	0	39	33	20	8	111
sekt. prywat. poza rolnict.	2	39	39	14	7	173
prywatnym gosp. rolnym	2	37	30	18	13	56
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	1	44	31	15	9	168
276 - 399	1	42	36	14	8	133
400 - 549	2	47	30	12	9	230
550 - 799	1	38	36	13	12	160
Powyżej 799 zł	5	39	35	14	7	144
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	4	46	30	16	5	203
Średnie	1	44	35	11	9	498
Źłe	1	35	34	17	12	351
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	3	35	41	8	13	68
Raz w tygodniu	2	44	33	10	11	568
1-2 razy w miesiącu	0	43	27	22	8	138
Kilka razy w roku	2	40	36	17	5	190
W ogóle nie uczestniczy	2	33	37	20	9	90
Poglądy polityczne						
Lewica	2	41	36	14	8	265
Centrum	2	38	37	17	6	278
Prawica	2	46	32	11	8	263
Trudno powiedzieć	1	41	28	13	17	250

Tabela 2. Jak, Pana(i) zdaniem, policjanci na ogół traktują zatrzymanych, podejrzanych o dokonanie przestępstwa?

(%)

	Zbyt łagodnie	Tak jak trzeba	Zbyt brutalnie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	27	14	23	1055
Płeć					
Mężczyźni	43	28	12	18	500
Kobiety	30	26	16	28	555
Wiek					
18-24 lat	39	32	18	10	151
25-34	25	27	15	23	186
35-44	35	28	15	22	192
45-54	32	34	13	21	227
55-64	41	21	12	26	127
65 lat i więcej	37	18	9	35	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	25	14	24	396
Miasto do 20 tys.	40	28	10	22	134
20 - 100 tys.	38	27	13	21	210
101 - 500 tys.	32	32	16	19	184
501 tys.i więcej mieszk.	35	23	14	27	129
Wykształcenie					
Podstawowe	32	26	16	26	306
Zasadnicze zawodowe	43	24	15	17	286
Średnie	34	29	11	26	368
Wyższe	38	33	11	18	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	27	15	17	76
Prac. umysł. niż. szczebla	23	35	17	26	96
Pracownicy fiz. - umysł.	44	22	20	15	78
Robotnicy wykwalifikowani	41	27	12	20	124
Robotnicy niewykwalifik.	29	30	7	34	45
Rolnicy	53	24	4	19	48
Pracujący na własny rach.	41	34	8	18	48
Bierni zawodowo					
Renciści	30	30	14	26	130
Emeryci	36	22	10	33	184
Uczniowie i studenci	32	38	20	9	56
Bezrobotni	39	21	19	22	114
Gospodynie domowe i inni	34	29	18	19	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	36	31	12	21	102
sekt. państw., publicznym	36	33	16	15	106
sp. właśc. prywat. i państwa	40	26	14	19	111
sekt. prywat. poza rolnictw.	40	26	12	22	173
prywatnym gosp. rolnym	45	23	9	24	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	44	22	19	15	168
276 - 399	33	33	13	22	133
400 - 549	39	30	10	21	230
550 - 799	38	26	12	24	160
Powyżej 799 zł	34	30	14	22	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	33	33	13	21	203
Średnie	36	28	13	23	498
Złe	38	23	15	24	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	28	21	15	68
Raz w tygodniu	35	27	12	26	568
1-2 razy w miesiącu	41	22	15	22	138
Kilka razy w roku	36	29	14	22	190
W ogóle nie uczestniczy	37	31	16	16	90
Poglądy polityczne					
Lewica	42	31	12	14	265
Centrum	38	27	14	22	278
Prawica	38	29	14	19	263
Trudno powiedzieć	26	21	15	38	250

Tabela 3. Jak często, Pana(i) zdaniem, zdarza się, że policjanci są bezradni wobec przestępców?
(%)

	Bardzo często	Raczej często	Raczej rzadko	Bardzo rzadko	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	37	10	1	10	1055
Płeć						
Meżczyźni	46	35	10	1	8	500
Kobiety	36	39	11	2	13	555
Wiek						
18-24 lat	40	42	12	1	5	151
25-34	47	35	9	2	7	186
35-44	42	43	7	2	6	192
45-54	41	36	14	1	8	227
55-64	45	35	9	0	12	127
65 lat i więcej	33	31	9	2	25	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	35	36	11	2	16	396
Miasto do 20 tys.	37	41	14	2	6	134
20 - 100 tys.	41	40	10	0	9	210
101 - 500 tys.	50	30	12	1	7	184
501 tys.i więcej mieszk.	53	39	3	0	5	129
Wykształcenie						
Podstawowe	34	32	14	3	18	306
Zasadnicze zawodowe	47	32	11	2	7	286
Średnie	41	43	8	0	8	368
Wyższe	46	44	5	0	5	95
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	45	43	4	1	6	76
Prac. umysł. niż. szczebla	48	43	5	0	3	96
Pracownicy fiz. - umysł.	44	38	9	0	9	78
Robotnicy wykwalifikowani	52	39	7	0	2	124
Robotnicy niewykwalifik.	39	33	16	6	5	45
Rolnicy	42	31	13	3	10	48
Pracujący na własny rach.	47	36	8	5	4	48
Bierni zawodowo						
Renciści	35	29	16	3	17	130
Emeryci	35	34	10	2	19	184
Uczniowie i studenci	28	46	17	0	9	56
Bezrobotni	36	40	10	0	13	114
Gospodynie domowe i inni	48	32	14	0	7	53
Pracuje w:						
sferze budżetowej	43	46	4	2	4	102
sekt. państw., publicznym	51	38	10	1	1	106
sp. własc. pryw. i państwa	54	33	6	1	6	111
sekt. pryw. poza rolnict.	44	39	9	2	6	173
prywatnym gosp. rolnym	39	36	11	0	14	56
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	36	40	12	2	9	168
276 - 399	42	38	9	1	10	133
400 - 549	42	37	11	0	10	230
550 - 799	44	40	9	1	6	160
Powyżej 799 zł	49	38	7	0	5	144
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	44	37	9	3	7	203
Średnie	39	39	10	1	11	498
Źłe	43	34	11	2	10	351
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	40	37	7	2	14	68
Raz w tygodniu	37	40	10	2	12	568
1-2 razy w miesiącu	41	36	14	2	8	138
Kilka razy w roku	50	33	10	1	6	190
W ogóle nie uczestniczy	52	31	7	2	9	90
Poglądy polityczne						
Lewica	45	38	11	1	5	265
Centrum	45	38	9	1	7	278
Prawica	39	40	13	1	8	263
Trudno powiedzieć	35	32	9	2	22	250

Tabela 4. Jak często, Pana(i) zdaniem, zdarza się, że policjanci przekraczają swoje uprawnienia? 1 - W ogóle się nie zdarza; 2 - Zdarza się, ale rzadko 3 - Zdarza się często

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	58	18	20	1055
Płeć					
Mężczyźni	5	61	20	15	500
Kobiety	3	56	17	24	555
Wiek					
18-24 lat	2	69	20	9	151
25-34	2	52	29	17	186
35-44	4	59	18	19	192
45-54	4	63	17	16	227
55-64	5	55	17	23	127
65 lat i więcej	5	51	9	35	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	53	16	26	396
Miasto do 20 tys.	2	63	20	15	134
20 - 100 tys.	4	55	22	19	210
101 - 500 tys.	4	68	16	12	184
501 tys.i więcej mieszk.	1	62	20	16	129
Wykształcenie					
Podstawowe	4	48	19	28	306
Zasadnicze zawodowe	3	59	21	18	286
Średnie	3	66	15	16	368
Wyższe	4	64	19	12	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	5	65	17	13	76
Prac.umysł.niż.szczebła	1	65	18	17	96
Pracownicy fiz.-umysł.	5	61	22	13	78
Robotnicy wykwalifikowani	2	59	20	19	124
Robotnicy niewykwalifik.	0	67	23	10	45
Rolnicy	3	61	9	26	48
Pracujący na własny rach.	6	44	33	17	48
Bierni zawodowo					
Renciści	8	50	16	26	130
Emeryci	4	56	12	28	184
Uczniowie i studenci	0	81	13	6	56
Bezrobotni	2	52	23	23	114
Gospodynie domowe i inni	2	57	23	18	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	1	67	14	18	102
sekt. państw.,publicznym	3	69	21	7	106
sp. właśc. pryw. i państwa	0	66	18	15	111
sekt. pryw. poza rolnict.	5	49	28	18	173
prywatnym gosp. rolnym	4	58	10	29	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	2	63	22	12	168
276 - 399	2	53	15	29	133
400 - 549	5	58	15	22	230
550 - 799	7	56	21	16	160
Powyżej 799 zł	2	68	18	12	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	5	66	19	11	203
Średnie	3	60	16	20	498
Złe	4	52	21	24	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	59	23	14	68
Raz w tygodniu	4	57	15	24	568
1-2 razy w miesiącu	3	61	18	18	138
Kilka razy w roku	3	62	19	16	190
W ogóle nie uczestniczy	2	53	33	12	90
Poglądy polityczne					
Lewica	3	68	19	10	265
Centrum	2	57	19	21	278
Prawica	6	63	17	14	263
Trudno powiedzieć	3	46	17	34	250

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy użycie przez policję podczas demonstracji **armatek wodnych i gazu łzawiącego** jest dopuszczalne: 1 - jedynie wówczas, gdy demonstranci zagrażają zdrowiu i życiu funkcjonariuszy lub innych osób; 2 - również wtedy, gdy demonstranci dopuszczają się aktów wandalizmu, niszczą mienie; 3 - Użycie tego środka wobec demonstrantów jest niedopuszczalne

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	53	10	6	1055
Płeć					
Mężczyźni	34	55	7	4	500
Kobiety	29	51	12	9	555
Wiek					
18-24 lat	33	52	10	5	151
25-34	37	54	5	3	186
35-44	35	54	8	4	192
45-54	30	57	7	6	227
55-64	21	55	16	7	127
65 lat i więcej	28	43	16	14	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	48	15	9	396
Miasto do 20 tys.	36	48	11	4	134
20 - 100 tys.	34	55	7	4	210
101 - 500 tys.	36	52	7	4	184
501 tys.i więcej mieszk.	23	69	2	6	129
Wykształcenie					
Podstawowe	27	44	18	10	306
Zasadnicze zawodowe	33	54	7	6	286
Średnie	35	54	6	5	368
Wyższe	25	70	4	1	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	67	5	1	76
Prac.umysł.niż.szczebła	31	64	3	3	96
Pracownicy fiz.- umysł.	35	58	2	5	78
Robotnicy wykwalifikowani	41	49	4	6	124
Robotnicy niewykwalifik.	30	59	11	0	45
Rolnicy	25	44	24	7	48
Pracujący na własny rach.	32	63	2	2	48
Bierni zawodowo					
Renciści	20	51	19	11	130
Emeryci	30	45	13	12	184
Uczniowie i studenci	34	59	7	0	56
Bezrobotni	41	43	10	6	114
Gospodynie domowe i inni	23	55	16	5	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	33	61	4	3	102
sekt. państw.,publicznym	36	54	9	1	106
sp. właśc. pryw. i państwa	26	67	1	6	111
sekt. pryw. poza rolnict.	38	57	2	3	173
prywatnym gosp. rolnym	28	43	23	5	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	27	54	12	7	168
276 - 399	35	49	10	6	133
400 - 549	28	55	9	8	230
550 - 799	34	51	11	5	160
Powyżej 799 zł	34	61	3	3	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	30	60	7	3	203
Średnie	31	52	10	7	498
Złe	33	49	12	6	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	32	42	19	7	68
Raz w tygodniu	28	54	10	8	568
1-2 razy w miesiącu	32	56	9	3	138
Kilka razy w roku	37	51	9	4	190
W ogóle nie uczestniczy	35	56	6	4	90
Poglądy polityczne					
Lewica	36	54	8	1	265
Centrum	28	57	8	7	278
Prawica	34	54	9	3	263
Trudno powiedzieć	26	45	15	14	250

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy strzelanie przez policję gumowymi kulami jest dopuszczalne: 1 - jedynie wówczas, gdy demonstranci zagrażają zdrowiu i życiu funkcjonariuszy lub innych osób; 2 - również wtedy, gdy demonstranci dopuszczają się aktów wandalizmu, niszczą mienie; 3 - Użycie tego środka wobec demonstrantów jest niedopuszczalne

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	22	35	6	1055
Płeć					
Mężczyźni	42	24	30	3	500
Kobiety	34	19	38	9	555
Wiek					
18-24 lat	50	18	29	3	151
25-34	44	22	29	5	186
35-44	39	24	33	4	192
45-54	37	23	35	5	227
55-64	23	27	42	8	127
65 lat i więcej	30	15	41	14	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	20	40	7	396
Miasto do 20 tys.	38	14	42	6	134
20 - 100 tys.	42	25	27	6	210
101 - 500 tys.	40	25	28	7	184
501 tys.i więcej mieszk.	42	23	31	3	129
Wykształcenie					
Podstawowe	30	19	41	10	306
Zasadnicze zawodowe	42	20	33	5	286
Średnie	40	23	31	5	368
Wyższe	38	27	33	2	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	36	28	35	1	76
Prac.umysł.niż.szczebla	34	24	35	7	96
Pracownicy fiz.-umysł.	49	21	26	3	78
Robotnicy wykwalifikowani	52	19	24	5	124
Robotnicy niewykwalifik.	37	29	34	0	45
Rolnicy	29	17	45	9	48
Pracujący na własny rach.	53	23	21	2	48
Bierni zawodowo					
Renciści	25	20	46	9	130
Emeryci	30	17	43	11	184
Uczniowie i studenci	58	20	19	3	56
Bezrobotni	41	24	27	8	114
Gospodynie domowe i inni	19	25	51	4	53
Pracuje w:					
sferze budżetowej	35	25	36	3	102
sekt. państw.,publicznym	48	16	32	4	106
sp. właśc. pryw. i państwa	46	23	28	3	111
sekt. pryw. poza rolnict.	44	29	24	3	173
prywatnym gosp. rolnym	27	19	47	7	56
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	37	19	38	7	168
276 - 399	31	19	42	9	133
400 - 549	38	23	30	8	230
550 - 799	40	22	32	6	160
Powyżej 799 zł	45	27	26	2	144
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	46	25	26	3	203
Średnie	36	20	37	8	498
Złe	36	23	36	6	351
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	21	36	7	68
Raz w tygodniu	34	23	36	8	568
1-2 razy w miesiącu	39	19	39	3	138
Kilka razy w roku	41	21	33	5	190
W ogóle nie uczestniczy	55	20	24	1	90
Poglądy polityczne					
Lewica	41	21	35	3	265
Centrum	34	26	35	4	278
Prawica	43	20	32	4	263
Trudno powiedzieć	32	19	35	14	250